

Prof. PaedDr. JIŘÍ KOTÁSEK, CSc.**2. 12. 1928 – 22. 8. 2006**

Dne 31. srpna letošního roku jsme se rozloučili s vynikajícím pedagogem a výborným člověkem *prof. PaedDr. Jiřím Kotáskem, CSc.* Jeho osobnost si připomínáme medailonem z jeho života a díla, které byly zasvěceny našemu školství.

Jiří Kotásek se narodil v Brně 2. prosince 1928. Absolvoval zde Státní mužský učitelský ústav a Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v oboru učitelství biologie, geografie a občanské výchovy. Působil na brněnských základních a středních školách. Po dalším studiu pedagogiky a psychologie získal v roce 1953 doktorát pedagogiky (Dr.paed.). Po přijetí do vědecké aspirantury na Vysoké škole pedagogické v Praze obhájil kandidátskou disertaci „Osvojování přírodovědných zákonů ve vyučovacím procesu“ v roce 1958.

V roce 1961 byl přijat do Ústavu pro dálkové studium Univerzity Karlovy v Praze (UK), pozdějšího Ústavu pro učitelské vzdělání Pedagogické fakulty UK. Kromě pedagogické činnosti se podílel na tvorbě vysokoškolských učebnic didaktiky a pedagogiky a prací zabývajících se činností třídního učitele. V roce 1965 se habilitoval spisem „Příspěvky k teorii vzdělávání dospělých“. V roce 1967 předložil na pražské konferenci UNESCO interdisciplinárně pojatý referát „Volný čas jako akční pole vzdělávání dospělých“. Účastnil se výzkumné práce v mezioborovém týmu ČSAV, který v roce 1969 vydal dílo „Civilizace na rozcestí“.

Ve druhé polovině 60. let se jeho pozornost zaměřila na problematiku vzdělávání učitelů. Stál v čele týmového projektu pro otázky systému a obsahu učitelské-

ho vzdělávání založeného na srovnávací metodologii. Během pobytu v Paříži v roce 1967 jako konzultant UNESCO předložil výsledky této práce mezinárodní konferenci expertů. Později se jeho publikované práce o celoživotním vzdělávání a vzdělávání učitelů staly jedním z podkladů pro tvorbu mezinárodního dokumentu „Learning to be“ za vedení *E. Faury*. Uplatňoval zkušenosti ze svých studijních pobytů v zahraničí v domácí přednáškové a veřejné činnosti.

Po založení Československé pedagogické společnosti při ČSAV se stal jejím vědeckým tajemníkem, později v roce 1968 jejím předsedou. Veřejně vyjadřoval a publikoval kritické stanovisko ke vstupu sovětských vojsk. V důsledku těchto postojů a dřívější publikační činnosti byl v období normalizace zařazen do centrálního seznamu politicky nespolehlivých osob a byla mu zakázána pedagogická, publikační a jiná veřejná činnost, včetně výjezdů do západních zemí. Bylo mu zastaveno řízení ke jmenování profesorem.

V 80. letech byl přijat za vědeckého pracovníka rezortního Ústavu rozvoje vysokých škol ČSR. Spolu s dalšími zde zahájil soustavné studium zahraničního vysokého školství, věnoval se rozvoji vysokoškolské didaktiky, projektoval a organizoval pedagogické kurzy pro začínající asistenty. Podílel se na návrhu zavést dvoustupňové vysokoškolské studium.

Po 17. listopadu 1989 začal znovu veřejně působit. Byl Pedagogickou fakultou UK rehabilitován, přijat do učitelského sboru a zvolen děkanem fakulty. Roku 1990 byl jmenován profesorem. Funkci vykonával v obtížném období do roku 1994. Soustředil se na personální a koncepční obnovu fakulty a upevnění jejího

postavení v rámci univerzity a ve školské politice. Účastnil se prací na přípravě nového vysokoškolského zákona a zpracování podkladové studie o stavu československého vysokého školství jako východiska pro jeho posouzení experty OECD. Publikoval monografii o vývoji československého vysokého školství po roce 1945. V letech 1992–1996 vykonával funkci viceprezidenta Světové rady společností pro srovnávací pedagogiku.

Svou vlastní vědeckou prací a vystupování v zahraničí zaměřil na problematiku transformace českého školství. Stál v čele grantových projektů a podílel se na práci týmů, které analyzovaly českou vzdělávací soustavu a porovnávaly ji s vývojem ve vyspělých zemích i ve střední a východní Evropě. Vyvrcholením této práce v rámci Střediska vzdělávací politiky bylo zveřejnění zprávy OECD o vzdělávací politice v České republice v roce 1996. V návaznosti na tuto činnost a v souladu se snahami Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o vypracování strategie rozvoje vzdělá-

vací soustavy se stal vedoucím autorského týmu tzv. Bílé knihy zveřejněné v roce 2001 jako vládní dokument. Zároveň se stal poradcem ministrů školství při realizaci dlouhodobých záměrů vzdělávací politiky.

V posledním období se jako pracovník Ústavu výzkumu a rozvoje školství podílel na výzkumném záměru „Rozvoj národní vzdělanosti a vzdělávání učitelů v evropském kontextu“. Zabýval se zejména otázkami studia budoucnosti školy ve společnosti vědění. Byl členem České komise UNESCO a delegátem ČR v Řídící radě Centra pro výzkum a inovace ve vzdělávání OECD. Zároveň byl členem expertního multidisciplinárního panelu pro zpracování Národního programu výzkumu. V pedagogické činnosti se zaměřoval na vedení doktorandů a kurzy srovnávací pedagogiky a vzdělávací politiky.

Vědecká práce a pedagogická činnost *prof. Kotáska* zůstávají stálým odkazem pro naši školskou i laickou veřejnost.

